

GŪKINYANĨRA

THĨINIĨ WA

KRISTŪ

Lesoni 10 ya Machi 7, 2026

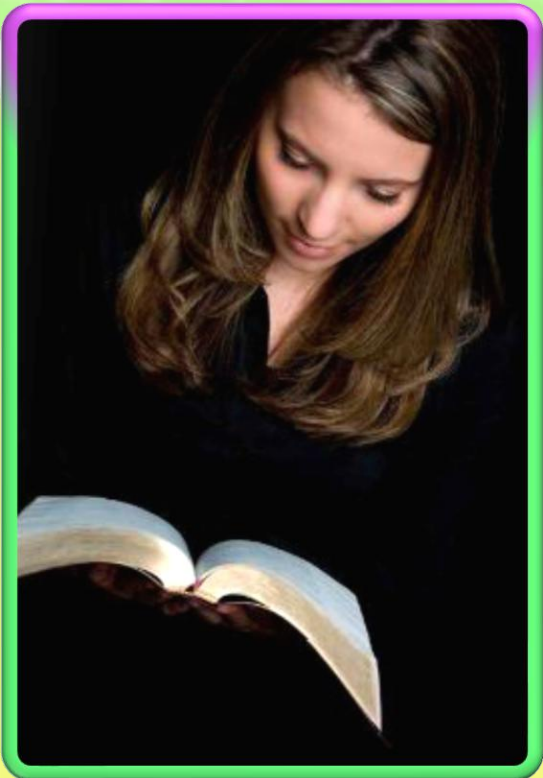
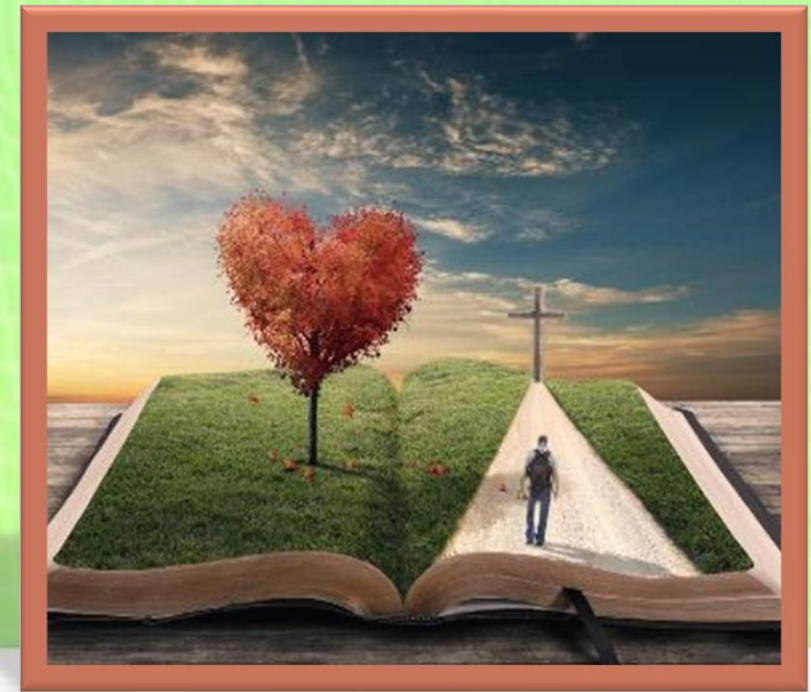
"Nĩ ũndũ ũcio mūtikanareke mündũ
o na ũrĩkũ amũtuĩre ciira nĩ ũndũ
wa irio iria mūrĩĩaga, kana kĩrĩa
mũnyuuaga, kana ũhoro-inĩ wa
mĩthenya ĩrĩa mĩamũre, kana
gũkũngũĩra Karũgamo ka Mweri, o
na kana mũthenya wa Thabatũ."
Akolosai 2:16, 17, NKJV

Wĩtĩkio thĩiniĩ wa Jĩsũ ũrehaga mooguni manene. Kuongerera kwoherwo mehia maitũ, twamũkagĩra kũhorerio, ũũgĩ, na mangĩ maingĩ.

Paũlũ aratwĩta tũkũrie mĩri thĩiniĩ wa wĩtĩkio ũcio nĩguo tũkorwo tũrĩ mĩtĩ ĩrĩa ĩrĩciaraga matunda ma ũthamaki wa Ngai.

Itũkanagia o rĩngĩ ũrĩa tũngĩkũria mĩiri: ũtarĩ mwake mĩrũgamo-inĩ ya ũmũndũ na morutani, no nĩ tu igũrũ rĩa Kiugo kĩa Ngai kĩrĩa kĩ muoyo.

Baita wa wĩtĩkio:

- ➔ ũigwi tha, ũgooci, na mũtaratara (Akolosai 2:1-5)
- ➔ Gũkũria mĩri thĩiniĩ ya Kristũ (Akolosai 2:6-8)
- ➔ Watho ũrĩa warĩ mwandĩke ũkĩambwo mũtharaba-inĩ (Akol 2:9-15)

Mathĩna marĩa menyenyaagia wĩtĩkio:

- ➔ Mĩthenya mĩtheru, mĩeri mĩerũ, mĩthenya ya thabatũ (Akol 2:16-19)
- ➔ Mathani ma andũ (Akolosai 2:20-23)

BAITA WA WĪTĪKIO

ũũgĩ wonekaga kũ? ĩ
naguo ũmenyo-rĩ
ũikaraga kũ? (Ayu 28:12)

Thĩiniĩ wa Kristũ
kũhithĩtwo mĩthiithũ
yotho ya ũũgĩ na
ũmenyo. (Akolosai 2:3)

ŪIGUANĪRI THA, ŪGOCI, NA MŪTARATARA

“Nĩgũkorwo o na ndatuĩka ndirĩ hamwe na inyuĩ thĩinĩ wa mwĩrĩ, ndĩ hamwe na inyuĩ thĩinĩ wa roho, na ngakena nĩkuona ũrĩa mũrĩ mĩbango mĩega, na ũrĩa wĩtĩkio wanyu thĩinĩ wa Kristũ ũrĩ mũrũmu.” (Akolosai 2:5)

Ona gũtuĩka we mwene ndooĩ kanitha wa Kolosai, Paũlũ nĩ ooĩ atĩ nĩ warĩ ũgwati-inĩ wa ũrutani wa maheni (Akol. 2:1, 4).

Nĩũndũ wa gĩtũmi gĩkĩ, akĩmandĩra weega na itũmi ithatũ iria ciarĩ imateithie kwĩgita na ũgwati ũyũ (Akol. 2:2 NIV):

ũmĩrĩru wa ngoro

Na mohanĩtio nĩ wendo

na nĩgeetha maingĩhĩrwo nĩ ũtonga wa kũmenya wega

na nĩgeetha maingĩhĩrwo
nĩ ũtonga wa kũmenya
wega ũhoru wa hitho ya
Ngai, na nĩyo Kristũ,

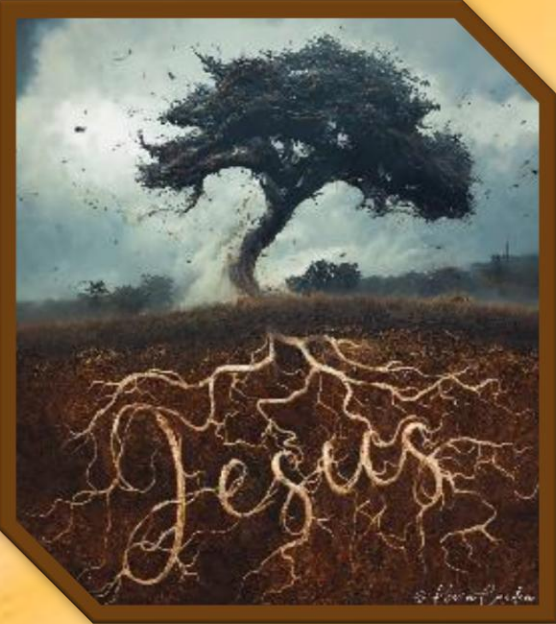

Mbere ya kũgweta gĩtaũ mĩrũgamo ya maheni, nĩ harĩ na ũgaathi kerĩ kũrĩ Akolosai: nĩ marĩ na mũtaratara mwega; na nĩmarũmĩte thĩiniĩ wa wĩtĩkio (Akol. 2:5).

“mũtaratara” ũrĩa Paũlũ orotagĩrĩria haha nĩ mũtaratara thĩiniĩ wa ũthathaiya na thĩioniĩ wa mĩkĩre ya kanitha. No mũhaka gũkorwo na ũtongoria na kũgayanwo kwa itemi o mũndũ; ciĩko ici no mũhaka itũarithio na mbere kũringana na mũtugo mwega; oũguo ũguo. Moimĩrĩra marehe njĩra njega ya kwanĩrĩra ũhoru Mwega na kũmagitĩre kumana na mahĩtia mana.

GŪKŪRA THĨINIĨ WA KRISTŪ

“mũhaandĩtwo na mũgaakwo thĩinĩ wake, na mũkĩongagĩrĩrwo hinya thĩinĩ wa wĩtĩkio o ta ũrĩa mwarutirwo, na mũkĩrĩrĩrie gũcookia ngaatho..” (Akolosai 2:7)

Twĩgwatagĩra ũhonokio twetĩkĩra Mũndũ , no ti morutani (Akol. 2:6). No ningĩ, maya nĩ ma bata. Paŭlũ aratũigwithia tũthiage thĩiniĩ wa Kristũ “ta ũrĩa mũrutĩtwo” (Akol. 2:7b).

O ũrĩa tũratwarana na Jĩsũ, tũhandagwo thĩiniĩ Wake. Tũrĩ, ta ndaaĩ, “Nĩgeetha meetagwo mĩtĩ ya ũthingu, mĩtĩ ĩrĩa ĩhaandĩtwo nĩ Jehova nĩguo monanagie riiri wake. ” (Isaia 61:3) . Tũrĩ “mĩtĩ” twĩyohanagia harĩ Jĩsũ na morutani Make (Thaburi 1:3).

Riu-rĩ, kwĩna morutani ma mĩthemba ĩrĩ

Kũringana na Kristũ na ũrutani Wake wandĩkĩtwo thĩiniĩ wa Bibilia

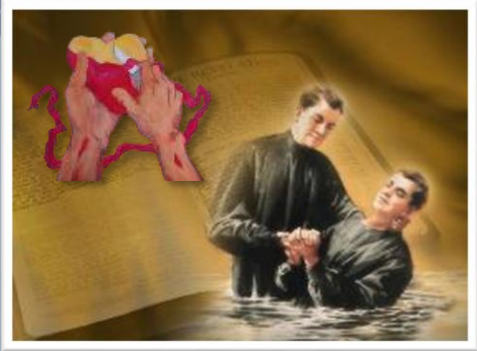
Kũringana na morutani ma andũ birocobia na mũnini ũtarĩ ho, ũrĩ ũrutani wa ũndũire wa andũ

Twĩkĩragwo hinya thĩiniĩ wa wĩtĩkio na tũkagia na wongerereku thĩiniĩ wa gũcokia ngatho (Akol. 2:7)

Tũhenagio, tũgatuĩrwo, na tũkaũrwo kĩheeo giitũ (Akol. 2:8, 16, 18)

WATHO ŪRĪA WARĪ MWANDĪKE WAMBIRWO MŪTHARABA-INĪ

“na aarĭkia gŭtharia watho ūrĭa warĭ mwandĭke hamwe na mŭtabarĭre wago, o ūcio watŭthitangaga na watŭire ūreganĭte na ithuĩ-rĩ; akĩweheria na ūndũ wa kŭũhŭrĭra mĩcumarĭ mŭtharaba-inĩ.” (Akolosai 2:14)

Iburahĩmu onanirie ūigi wa kĭrĭkanĩro gĩake na Ngai kŭhĩtŭkĭra iruuwa (Kĭa. 17:11). Tuonanagia kĭrĭkanĩro giitũ na Jĩsũ kŭhĩtŭkĭra kŭbatithio, arĩ guo “iruuwa rĭa Kristũ” (Akol. 2:11–12). ūũ nĩ kuuga atĩ kŭrua mwĩrĩ gŭtibataranie. Na arĭkia kuonania uugi ūyũ, Paŭlũ akaria igŭrũ rĭa wĩra wa Jĩsũ mŭtharaba-inĩ. Nĩ ūndũ ūrĭkũ akinyanĩirie?

Akuire, agĩtwohera mehia maitũ (Akol. 2:13)

Atharirie thitako ĩrĭa tŭtangĩahotire kŭrĭha, ĩrĭa yatũng’etheire (Akol. 2:14)

Arũhirie igŭrũ rĭa maahinya na athani a ūũru (Akol. 2:15)

Aefeso 2:14-15 ĩkĩraga hinya atĩ “mawatho makwandĭkwo” kana “no nginya wĩke” ūrĭa watũingĩrĩire warĭ watho wa ciathĩ, arĩ guo rŭirigo rwa kŭgayania gatagatĩ ka Ayahudi na Andũ a betweNdŭrĩrĩ .

Nĩũndũ wa gĩtũmi gĩkĩ, tŭtiagĩrĩirwo gŭthiĩ na mbere na kŭmaka igŭrũ rĭa kŭiga mawatho ma maruga ma Kĭrĭkanĩro Gĩkŭrũ, marĭa mahingirio na gŭkinya mŭico thĩiniĩ wa Kristũ.

MATHINA MARÃ MENYENYAGIA WÎTÎKIO

MITHENYA MĪTHERU, MWERI MWERŪ MĪTHENYA YA THABATŪ

“Nĩ ũndũ ũcio mūtikanareke mündũ o na ũrĩkũ amũtuĩre ciira nĩ ũndũ wa irio iria mūrĩĩaga, kana kĩrĩa mũnyuuaga, kana ũhoru-inĩ wa mĩthenya ĩrĩa mĩamũre, kana gũkũngũira Karũgamo ka Mweri, o na kana mũthenya wa Thabatũ.” (Akolosai 2:16)

Hamwe na iruua, kwarĩ na tũũndũ tũngĩ twathutũkanagia Ayahudi na Andũ Ndũrĩrĩ; mĩkĩre ya kindini na maruuga.

Paŭlũ nĩ arĩkĩkie gũtarĩria itemi rĩa iruua weega. Rĩu, na kuuga kiugo “nĩ ũndũ ũcio,” Paŭlũ onanĩtie matemo ma kĩrĩa gĩatharirio arĩ “kĩrĩa kĩandĩkĩtwo na moko” (watho wa ciathĩ): ũcio ndwabataranagia rĩngĩ kũrehe ũhonokio thĩiniĩ wa kũiga ciathĩ na maruga, ũndũ ũrĩa Jĩsũ ahingirie akuua hau mũtharaba-inĩ (Mt. 27:51; Akol. 2:16).

Paŭlũ onekaga akĩorota ibuku rĩa Hosea 2:11 nĩguo atirihe ũhoru ũkonainie na ciathĩ cia Hekarũ na mũhari ũmwe. ũũũ nĩ kuuga Thabatũ iria igwetetwo haha nĩ iria mũgwanja ciĩtagwo Thabatũ cia (ciagagwo gũtekũmakania nĩ mũthenya ũrĩkũ wa kiumia ciagwĩrĩra), no ti Thabatũ ya o kiumia (ĩrĩa ĩ thĩiniĩ wa wa mathani marĩa ikũmi ma mĩtugo mĩega, thĩ yothe, na maiganĩire kũrĩ andũ othe, Ayahudi ona Andũ a Ndũrĩrĩ).

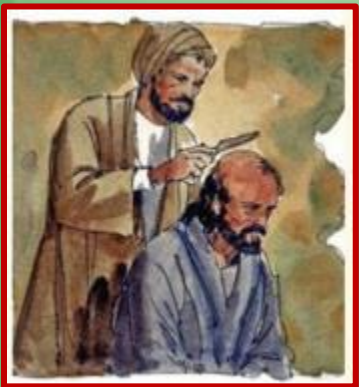

MATHANI MA ANDŨ

"Maũndũ macio mothe maraaria ũhoro wa indo iria ithiraga bata ciarĩkia kũhũthĩrwo, tondũ icio no irĩra na wathani na ũrutani wa andũ. " (Akolosai 2:22 NIV)

Arutani acio a maheni, arĩa Paũlũ arorota maita maigana ũna thĩiniĩ wa marũwa make, marĩ Ayahudi arĩa marutanaga bata wa kwĩnyitithania na watho wa Ayahudi nĩguo kwĩgwatĩra ũhonokio (Atũ 15:1, 5). Mawatho maya marĩ hamwe na mangĩ maingĩ mathondeketwo nĩ arutani (Rabbi)

Rekei tũrũmĩrĩre ũtarĩria wa Paũlũ. Thĩiniĩ wa kũbatithio twakuĩrĩire "mũgĩtigana na irĩra iria cia ndũire cia thĩ ĩno-" na tũtũragĩra Kristũ. Twathiĩ na mbere kũmaka nĩũndũ wa, kwa mũhiano, wĩhia ũkonĩĩ ciathiĩ, tũgĩtũraga o thĩ, na tũgakĩrũmbũiya o indo iria cithiraga ciarĩkia kũhũthĩrwo (Akol. 2:20-22).

No rĩrĩ, Paũlũ agekĩra hinya atĩ, harĩ Ayahudi arĩa mamenyerete ciĩko ta ici, nĩ cikĩrĩ na mũtugo muna wĩ baita kũrĩ o ene, ona gũtuĩka citirĩ na wongerereku kũgarũra ngoro (Akol. 2:23).

Na matemo, twagĩrĩirwo nĩ gũtongorio nĩ morutani marĩa me thĩiniĩ wa Mandĩko–mahuhĩrĩrio nĩ ũngai–, no ti ma (birocobia) mĩrũgamo na mĩigwĩthanĩrie ya ũmũndũ.

“Mũkristũ ahananagio na mĩtarakwa ya Lebanoni. Nĩ thomete atĩ mūtĩ ũyũ to gũikũrũkia ũikũrũkagia ũriku-inĩ tũmĩri tũnini nĩguo wĩgwatĩre ũnoru wa ũuigũ. ũtũmaga mĩrĩ ĩ hinya o nginya kurĩa kũriku makĩria na ũgathiĩ na mbere o gũikũrũka o makĩria ũgĩcaria ha kwĩnyitĩrĩra hena hinya makĩria. Na rĩrĩa kĩhuhũkania kĩa ũũru mũingĩ gĩoka, ũkarũgama wĩhandĩte, ũnyitĩtwo nĩ mūtambanio wa mĩri ĩrĩa ĩ na kũũu rungu.

Kwoguo Mũkristũ akũragia mũri ũrikĩire thĩiniĩ wa Kristũ. Wĩtĩkio wake wĩ thĩiniĩ wa Mũmũkũũri. Nĩ ooĩ ũrĩa etĩkĩtie. Na nĩ akoragwo etĩkĩtie atĩ Jĩsũ nĩ Mũrũ wa Ngai na Mũhonokia wa ehia. Mĩri ya wĩtĩkio ithecaga kũrĩa kũriku makĩria. Akristũ a ma, ta mĩtarakwa ya Lebanoni, nĩ makũraga igũrũ wa tĩri mũhoro, no magakorwo na mĩri thĩiniĩ wa Ngai, igwatĩrĩirio rwaro-inĩ rwa mahiga ma irĩma-inĩ..”